

FINANČNÁ POMOC ČLENSKÝM ŠTÁTOM EÚ

Európske mechanizmy finančnej pomoci sú zamerané na zachovanie finančnej stability EÚ a eurozóny, pretože finančné ťažkosti v jednom členskom štáte môžu mať značný vplyv na makrofinančnú stabilitu v iných členských štátoch. Finančná pomoc je spojená s makroekonomickou podmienenosťou (je to skôr úver ako fiškálny transfer) s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty, ktoré prijímajú takúto pomoc, vykonávali potrebné fiškálne, hospodárske a štrukturálne reformy, ako aj reformy v oblasti dohľadu. Tieto reformy sú dohodnuté a uvedené v osobitných dokumentoch (memorande o porozumení) uverejnených na webovom sídle [Komisie](#) a prípadne na webovom sídle [Európskeho mechanizmu pre stabilitu](#).

ZÁKLADNÝ PRÁVNÝ RÁMEC

- Článok 3 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ).
- Články 2 – 5, 119 – 144 a 282 – 284 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).
- Protokoly č. 4, 12, 13 a 14 pripojené k ZFEÚ.

CIELE

Mechanizmy na poskytovanie finančnej pomoci členským štátom sú zamerané na zachovanie finančnej stability EÚ a eurozóny. Sú základnými prvkami silnejšieho hospodárskeho a správneho rámca pre hospodársku a menovú úniu ([2.6.4](#)).

DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

A. V máji 2010 členské štáty EÚ zriadili dočasný stabilizačný mechanizmus s cieľom zachovať svoju finančnú stabilitu v kontexte krízy štátneho dlhu. Pozostáva z dvoch úverových programov:

1. Európsky finančný stabilizačný mechanizmus (EFSM)

V rámci [EFSM](#) si Komisia smie v mene Únie požičať na finančných trhoch celkovo až 60 miliárd EUR na základe implicitnej rozpočtovej záruky EÚ. EFSM môže poskytnúť pomoc všetkým členským štátom EÚ.

Tento mechanizmus bol aktivovaný v prípade [Írska, Portugalska a Grécka](#) (ako preklenovacie financovanie).

Od vytvorenia Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS) je EFSM vyhradený najmä pre mimoriadne situácie, keď na jeho použitie existujú praktické, procesné alebo

finančné dôvody. Spravidla sa používa pred finančnou pomocou EMS alebo súběžne s ňou.

2. Európsky nástroj finančnej stability (ENFS)

ENFS, ktorý bol zriadený členskými štátmi eurozóny ako dočasný mechanizmus, má celkovú efektívnu úverovú kapacitu vo výške 440 miliárd EUR. Úvery sú financované dlhopismi a inými dlhovými nástrojmi ENFS na kapitálových trhoch a sú zaručené akcionármi (členskými štátmi eurozóny).

Nástroj bol aktivovaný v prípade Írska, Portugalska a Grécka. Od vytvorenia Európskeho mechanizmu pre stabilitu sa z ENFS neposkytuje žiadna ďalšia finančná pomoc.

B. V októbri 2012 bol vytvorený mechanizmus trvalej podpory v podobe Európskeho mechanizmu pre stabilitu (EMS), ktorý bol zriadený medzivládnu dohodou (t. j. mimo právneho rámca EÚ).

EMS je v súčasnosti jediným a trvalým nástrojom [finančnej pomoci](#) členským štátom eurozóny. Jeho efektívna úverová kapacita je 500 miliárd EUR. Úvery sú financované z pôžičiek EMS na finančných trhoch a zaručené akcionármi (členskými štátmi eurozóny).

EMS poskytol finančnú pomoc [Španielsku, Cypru a Grécku](#). Komisia a EMS zaviedli pri poskytovaní pomoci členským štátom eurozóny podrobné postupy pre ich [pracovný vzťah](#).

C. Dňa 6. decembra 2017 Komisia predložila návrh na transformáciu EMS na Európsky menový fond (EMF).

Tento nový subjekt by bol zakotvený v právnom rámci EÚ a zároveň by v podstate zachoval finančnú a inštitucionálnu štruktúru EMS. Okrem toho by EMF poskytol spoločný zabezpečovací mechanizmus pre jednotný fond na riešenie krízových situácií v rámci bankovej únie. V marci 2019 prijal Európsky parlament k návrhu Komisie [uznesenie](#). V máji 2013 nadobudol účinnosť balík dvoch legislatívnych aktov – nariadení EÚ (č. [472/2013](#) a [473/2013](#)), ktoré sa vzťahujú na členské štáty, ktorých menou je euro. Je to jeden zo základných prvkov silnejšieho hospodárskeho a správneho rámca v HMÚ.

Nariadením EÚ č. 472/2013 sa konkrétne posilňujú postupy monitorovania a dohľadu nad členskými štátmi, ktoré majú vážne problémy s finančnou stabilitou alebo udržateľnosťou verejných financií alebo sú týmito problémami ohrozené.

Podľa tohto nariadenia môže Komisia rozhodnúť o podrobení členského štátu posilnenému dohľadu, ak by jeho problémy s finančnou stabilitou mohli mať účinky presahovania na zvyšok eurozóny. Členský štát, ktorý požaduje finančnú pomoc, musí pripraviť návrh programu makroekonomických úprav na základe dohody s Komisiou [ktorá koná v súčinnosti s ECB a podľa potreby Medzinárodným menovým fondom (MMF)].

Poskytovanie finančnej pomoci je teda spojené s makroekonomickými podmienkami – súborom opatrení zameraných na riešenie zdrojov nestability. Tým sa zabezpečuje,

aby členský štát prijímajúci takúto pomoc uskutočnil potrebné fiškálne, hospodárske a štrukturálne reformy, ako aj reformy v oblasti dohľadu.

Finančná pomoc sa vypláca v tranžiach a môže byť preto pozastavená, ak prijímajúci členský štát neplní povinnosti uvedené v programe úprav.

D. Nástroj na pomoc pre platobnú bilanciu

Od februára 2002 je nástroj na pomoc pre platobnú bilanciu k dispozícii členským štátom mimo eurozóny, ktorým vznikli alebo vážne hrozia problémy v oblasti vonkajšieho financovania.

Úvery majú zvyčajne formu strednodobej finančnej pomoci, ktorá sa bežne poskytuje v spolupráci s MMF. Finančná pomoc je podmienená vykonávaním politík zameraných na riešenie základných ekonomických problémov. Finančná pomoc pre platobnú bilanciu bola poskytnutá [Maďarsku, Lotyšsku a Rumunsku](#).

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Schválením balíka dvoch legislatívnych aktov Parlament prispel k vytvoreniu právneho rámca EÚ pre posilnenú správu hospodárskych záležitostí v eurozóne, pokiaľ ide o rozpočtový dohľad, ako aj postupy rozhodovania a dohľadu pre členské štáty v rámci programu makroekonomických úprav.

Okrem toho balík dvoch legislatívnych aktov dáva Parlamentu výraznejšiu kontrolnú úlohu tým, že príslušný výbor môže vyzvať dotknuté inštitúcie (Komisiu, Radu, Euroskupinu, ECB a MMF), aby s Parlamentom viedli hospodársky dialóg. Príslušný výbor Parlamentu má právo byť informovaný v rôznych štádiách, konkrétne počas prípravy programu makroekonomických úprav a o stave jeho vykonávania.

Parlament vo svojom uznesení o návrhu Komisie na transformáciu EMS na EMF navrhol vytvorenie protokolu o dočasnom memorande o spolupráci medzi EMS a Parlamentom. Cieľom memoranda o spolupráci by bolo zlepšenie medziinštitucionálneho dialógu medzi EMS a Parlamentom a posilnenie transparentnosti a zodpovednosti EMS.

[Cristina Dias](#)
02/2020

